

Akadēmiskās informācijas
centra

Augstākās izglītības kvalitātes
aģentūras

Studiju akreditācijas
komisijai

LATVIJAS JŪRAS AKADEMIJAS
STUDIJU VIRZIENA *MEHĀNIKA UN METĀLAPSTRĀDE, SILTUMENERĢĒTIKA,
SILTUMTEHNIKA UN MAŠĪNZINĪBAS*

***PROFESIONĀLĀ BALALaura UN OTRĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS
AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS JŪRAS TRANSPORTS – KUĢA
VADĪŠANA.***

PIEDĀVĀTO IZMAIŅU IZVĒRTĒJUMS

1. Informācija par izmaiņu novērtēšanu

Tika vērtētas Latvijas Jūras akadēmijas (turpmāk – LJA) plānotās izmaiņas studiju virziena "Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības" (akreditēts līdz 25.06.2019.) profesionālā bakalaura studiju programmā "Jūras transports – kuģa vadīšana" (kods 42525). Izmaiņas paredz uzsākt programmas īstenošanu arī angļiski, un tādējādi programma tiks īstenota gan latviešu, gan angļu valodā. Pilna laika klātienes studiju ilgums ir 4 gadi un 3 mēneši, apjoms 188 KP (282 ECTS), nepilna laika neklātienes studiju ilgums ir 5 gadi (apjoms 188 KP (282 ECTS)).

2. Informācija par avotiem, uz kuriem balstīts novērtējums

- LJA 28.02.2017. iesniegums Nr. 02.10/114 par izmaiņām studiju virzienos;
- Akadēmiskās informācijas centra Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras Studiju akreditācijas komisijai Latvijas Jūras akadēmijas iesniegto dokumentu kopums angļu valodā studiju virzienā „Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības” (Studiju plāns, kursu apraksti u.c.);
- Augstākās izglītības studiju virziena „Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības” pašnovērtējuma ziņojums par 2015./2016. mācību gadu (apstiprināts Senāta sēdē 16.01.2017.);
- LJA vizītes laikā iegūtā informācija;
- 2015.gada 14.jūlija MK noteikumi Nr.407 „Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi”;
- 2014. gada 26.augusta MK noteikumi Nr.512 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”;
- 2016. gadā Studiju akreditācijas komisijas apstiprinātā „Studiju virzienu novērtēšanas metodika”.

3. Vizītes gaita un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem

Vizīte 09.06.2017. LJA telpās Rīgā, Flotes ielā 12 sākās, intervējot akadēmijas vadību. LJA rektora pienākumu izpildītājs A.Zvaigzne iepazīstināja ar plāniem uzsākt ārvalstu studentu uzņemšanu studiju programmā, īstenojot to angļu valodā. Ir notikušas sarunas un parakstīts sadarbības līgums starp LJA un Indijas pārstāvjiem par Indijas pilsoņu apmācību Latvijā. Indijā ir plašs jūrniecību studētgrībētāju loks, bet Indijas jūrniecības izglītības kapacitāte plašās studiju iespējas nespēj nodrošināt. Indijā angļu valoda ir viena no valsts oficiālajām valodām, un veiksmīga sadarbība ar Indiju varētu dot akadēmijai lielu ieguvumu ilgtermiņā. Perspektīvā varētu tikt uzņemti programmā arī citu valstu studenti, kam būtu iespēja studēt angļu valodā.

Bija tikšanās ar nodaļu un programmu direktoriem (maģistratūras programmas direktoru V.Priednieku, Jūras transporta nodaļas direktoru A.Bankoviču, Kuģu inženieru nodaļas direktoru A.Križus un "Jūras transports – kuģa vadīšana" studiju programmas direktori Ž. Suhiņinu). Sīkāk tika izskatīti un izvērtēti studiju kursu apraksti angļu valodā, studiju nodrošinājums, materiāli tehniskās bāzes pieejamība, mācībspēku spēja īstenot studiju kursus angļu valodā, kā arī kvalificētu pasniedzēju pieejamība īstenot specializētos mācību kursus. Studiju programmas direktorei un Jūras transporta nodaļas direktoram tika izteikti priekšlikumi uzlabot studiju kursu aprakstus (izvēlēties pareizās atsauces uz starptautiskajiem dokumentiem, saskaņot mērķus un sasniežamos rezultātus ar kursu aprakstu latvisko versiju, precizēt izmantojamās literatūras sarakstus, pieskaņojot tos studentu darba valodai). Studiju programmas vadība izprot uzlabojumu nepieciešamību un pie tā strādās.

Tiekoties ar studiju kursu pasniedzējiem un darba devēju pārstāvjiem, tika gūta pārliecība, ka programma angļu valodā un ārvalstu studentu piesaiste ir vērtējama pozitīvi. Pasniedzēji izprot riskus un izaicinājumus, kas var rasties, īstenojot studiju programmu angļu valodā, un ir gatavi pilnveidoties. Tika saņemtas atbildes uz eksperta precizējošajiem jautājumiem.

Tika organizēta programmas materiāli tehniskā nodrošinājuma un pētniecības infrastruktūras apskate (GMDSS trenāžieru klase, ECDIS, PLS un ARPA aprīkojums, kuģa vadības trenāžieri, bibliotēka, elektro un radio navigācijas iekārtas u.c.).

LJA vizītes laikā tika saņemta visa nepieciešamā informācija, lai pilnvērtīgi novērtētu studiju programmas izmaiņas.

4. Secinājumi

Tā kā oficiālā starptautiskā jūrniecības valoda ir angļu valoda, plānotās izmaiņas studiju programmas „Jūras transports – kuģa vadīšana” īstenošanā ir adekvātas un vērtējamas pozitīvi. Ņemot vērā jūrnieka profesijas specifiku, Latvijas mērogā nav iespējams ievērojami palielināt studējošo skaitu jūrniecības programmās. Iespaidu atstāj arī šābrīža demogrāfiskā situācija valstī. Esošais augstskolu finansēšanas modelis, kas ir vairāk balstīts uz studentu skaitu programmā, bet ne programmā ieguldīto līdzekļu efektivitāti, nedod citu iespēju tādām specifiskām nozares augstskolām, kāda ir LJA, kā rast veidus, lai piesaistītu ārvalstu reflektantus, kuri, iestājoties studiju programmā, maksā par studijām un dod izglītības iestādei iespēju attīstīties. Ņemot vērā faktu, ka jūrniecības izglītība ir starptautiski reglamentēta, Latvija atrodas STCW konvencijas „Baltajā sarakstā”, globālajā jūrniecības darba tirgū pieprasījums pēc labi izglītotiem jūras virsniekiem pārsniedz piedāvājumu, LJA veiktās izmaiņas akreditētajā studiju virzienā, ieviešot programmu īstenošanu angļu valodā, var ilgtermiņā dot pozitīvu impulsu augstskolas attīstībai. Svarīgi, ka prakses vietu nodrošinājumu uzņemas Indijas puse.

Kā traucējošs faktors var izrādīties nepietiekošs finansējums, lai LJA varētu piesaistīt augstas klases nozares speciālistus speciālo studiju kursu īstenošanai angļu valodā un pilnveidotu materiāli tehnisko aprīkojumu, kas atbilstu nozares attīstības tendencēm (trenāžieri, laboratorijas, iekārtas).

5. Rekomendācijas

Nesasteigt izmaiņu ieviešanas procesu. Ņemot vērā esošo gatavības stadiju, sagatavošanās periodam programmas īstenošanas uzsākšanai angļu valodā nevajadzētu būt īsākam par 6 mēnešiem, respektīvi, pirmo ārvalstu studentu grupu varētu uzņemt ne ātrāk kā 2018.gada janvārī. Svarīgi, lai mācību process tiktu bāzēts uz augstiem standartiem jau pašā izglītības procesa sākumā, kas nodrošinātu ārvalstnieku izglītības ilgtspējību un pozitīvu imidžu pasaulē.

Studiju programmā vajadzētu norādīt iegūstamās kvalifikācijas EKI līmeni un programmas atbilstību konkrētiem STCW konvencijas noteikumiem (Reg.II/1 and II/2). Uzņemšanas prasības vajadzētu papildināt ar minimālo angļu valodas prasmju līmeni.

Uzlabot studiju kursu aprakstus, lai programmas mērķi, sasniežamie rezultāti un novērtējumi neatšķirtos (īpaši jūrniecības specializētajosursos) no akreditētās latviskās versijas, kura atbilst visām STCW konvencijas prasībām. Studiju kursu aprakstos vajadzētu lietot vienādu angļu valodas terminoloģiju, kā arī vajadzētu apsvērt nepieciešamību pēc tik apjomīga "General English" kursa, ņemot vērā SP apmācības valodu, un izvērtēt nepieciešamību gala eksāmenos atstāt eksāmenu "Angļu valodā". Kursu "Latvian" vajadzētu vienkāršot, liekot uzsvāru uz sarunvalodas apgūšanu.

Studiju nodrošinājumam (*teaching aids*) vajadzētu būt pieejamam studentu darba valodai (angļu) – literatūra latviešu vai krievu valodā var izrādīties nelietojama. Vajadzētu izvairīties no novecojušas literatūras norādīšanas studiju kursu aprakstos, izmantojamajai literatūrai vajadzētu norādīt ISBN numurus, izdošanas gadu un citus identificējošos datus tās vieglākai atrašanai.

Rūpīgi vajadzētu izvērtēt mācībspēku spējas īstenot studiju kursus angļu valodā. Izmantojot LJA pašu iespējas (svešvalodu katedra), būtu vērtīgi organizēt mācībspēkiem angļu valodu atsvaidzinošus kursus.

Lai nodrošinātu papildu studiju programmu īstenošanu angļu valodā atbilstoši saistošo starptautisko jūrnieku profesionālās sagatavošanas standartu prasībām, LJA nepieciešams detalizēti izvērtēt tās rīcībā esošās materiāli tehniskās bāzes iespējas, apzināt iespējamās vājās vietas ("bottleneck"), ņemot vērā paredzamo studējošo skaita pieaugumu, un savlaicīgi plānot nepieciešamos pasākumus kapacitātes paaugstināšanai. Nepieciešamības gadījumā rast sadarbības iespējas ar citām Latvijas jūrniecības augstākās izglītības iestādēm papildu materiāli tehnisko līdzekļu un studiju infrastruktūras pieejamības nodrošināšanai.

6. Priekšlikums:

Apstiprināt LJA pieteiktās izmaiņas studiju virziena "Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības" profesionālā bakalaura studiju programmā "Jūras transports – kuģa vadīšana".

Vārds, uzvārds Jāzeps Spridzāns.

Datums 2017.gada 10.jūlijs.

Paraksts